

V spomin

avstrijskim vojakom, padlim pri Visu l. 1866.

Elegija.

Ὁ ξείν', ἀγγεῖλον Λακεδαιμονίους, ὅτι τῆδε
Κείμεθα, τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.¹⁾

Dvajset in peta pomlad ovenčala zemljo prostrano,
 Kar vas zagrnil je v smrt, hrabri junaki, naš jug.
 Jasno prisvetil nje zor nad častno je vašo gomilo,
 Z juga dospel je med nas, vaš nam obudil — spomin.
 „Potnik, Špartancem povej . . .“ Mirujte, glasovi proseči:
 Kakor v preteklosti dneh, vse še pred nami živi!
 Tegethof slavni in Vis — zgodovine sta dični imeni,
 Dôkler avstrijski bo zrl ôrel ponosni med svet. —
 Krute pozabnosti plen vsakdanja so dela človeška:
 Kar domovini storiš, bode slovelo na vek.
 Vaša, junaki, srčnost najdražje ji vse je podala:
 V grob vas je tiral pogum, da oprostili ste dom.
 To je ljubezen zares, ljubezen do dôma, ki slednja
 Majhna se žrtev ji zdi — njemu v prosveto in čast.
 Vam jo pričuje pomnik kameniti na skalnem obrežju,
 Nemo v kraljestvo strmêč, kjer je domovje vam zdaj.

¹⁾ Potnik, Špartancem povej, da mrtvi počivamo tukaj,
 Ker smo poslušali vsi njihovih zákonov glas.

Lovorov venci na njem zmagoslavje oznanjajo vaše,
 Vaše junaštvo in moč — leva je mramorni kip.
 Vsak se od vas je boril, kot lev, kadar sila sovražna
 Nanj navalí in na rod, koji njegova je kri.
 Taka pa sila od vseh najhuja je v boju jeklenem,
 Ako je v množici vsak záse na mestu junak. —
 Zmaga plačala vaš znoj, otela del Avstrije tujeu,
 Vrsti nadaljnih ji zmag slavni odprla je pot.
 Gledali niste jih vi — a kdo vé, če v smrtni bolesti
 Ni vam zvenèl na uhó njihovih pesmij odmev?
 V tujcih objél vas je grob, a vendarle v zemlji avstrijski —
 Láhko vam vélel je duh — spálo bo trudno teló...
 Dolgo že spíte posléj: nad vami se svet preobraža —
 Avstrije zlato prostost smelo zre vaš spomenik.
 Mórja obrežnega val in reke in hribi otoka,
 Južnega zvézde nebá, vse vam šepeče povest:
 Tegethof slavni in Vis in vaša imena, junaki,
 V srcih avstrijskih živé, bodo živela vsegdár!

M. O.

Avstrijska vojska na Laškem leta 1866.

(Spisal dr. Fr. L.)

(Konec.)

Lahko si je bilo misliti, da se bode med obema vojnama vnel krvav boj, zakaj Lahi so nameravali udariti na naše z vso silo in jih tako pobiti kar na prvi mah, a naši so tudi čutili, da bode prvi boj odločil srečo vojske. Bitva pri Custozzi ¹⁾ se imenuje tako po glavnem kraju, kjer se je vršila, dasi je bilo bojno polje jako obširno: raztezalo se je ob levem bregu Mincia skoro od Peschiere daleč proti jugu, kjer je bil zlasti naš 17. polk. proti vzhodu pa do Sommacampagne in Villaf Franke. Glavni avstrijski vojni stan med bojem je bil pri Soni. Podajmo čitateljem prav kratek opis te znamenite bitve!

¹⁾ Pišejo Custozza in Custoza.

Po noči od dné 23. do 24. junija je med 11. in 2. uro hudo deževalo, kar je bilo za naše deloma ugodno, ker se je vročina nekoliko poglobila in je prah izpralo s cest, deloma neugodno, ker ubogi vojaki niso imeli zaradi tega nikakega počitka pod milim nebom. Zgodaj ob 3. uri je moral biti pripravljen zajutrek, in takoj potem so se začeli gibati vsi oddelki naše vojne. Ob poldnevih sta bili dve naši brigadi pri Castelnúovu in sta se hoteli razdeliti na južno in severno stran tega kraja, ko so se začeli sovražni topovi od Peschiere sem. Najprvo je prišlo v ogenj desno krilo, in se bojevalo zlasti okrog hriba Cricol; sovražnik je streljal z dvema baterijama. Naša prednja straža je še preneglo hitela